

Sygn. akt I C 430/21 upr

Dnia 10 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Romańczyk

Protokolant: sekr. sąd. Kamila Cięciwa-Ziemnik

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2021 roku w Nowym Sączu

na rozprawie sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. T. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. T. (1) na rzecz strony powodowej (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 13.216,50 zł (trzydzieści tysięcy dwieście szesnaście złotych pięćdziesiąt groszy) z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od kwoty 12.769,50 zł (dwanaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt groszy) od dnia 26 listopada 2019r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 3.093 zł (trzy tysiące dziewięćdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Z:

- 1) odnotować wyrok,
- 2) kal. 7 dni.

Dnia 10 czerwca 2021 r. Sędzia:

Sygn. akt I C 430/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 czerwca 2021 r.

W dniu 26 listopada 2019 r. strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagając się od pozwanego A. T. (1) kwoty 16.619,71 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty od kwot 12.637,29 zł i 3.535,42 zł oraz zasądzenia kosztów procesu (k. 1-4)

W uzasadnieniu strona powodowa podniosła, że przedmiotowa wierzytelność powstała z umów pożyczek zawartych z pozwanym:

- w dniu 3 sierpnia 2018 r., nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 15.342,29 zł w 75 tygodniowych ratach,

- w dniu 10 listopada 2017 r., nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 14.535,42 zł w 75 tygodniowych ratach.

W związku z brakiem spłaty pożyczek w terminie wynikającym z zawartych umów, strona powodowa dokonała wypowiedzenia umów pismem z dnia 14 sierpnia 2019 r. Według powoda na dzień wniesienia pozwu, do uregulowania całości zobowiązania, wynikającego z umowy nr (...) pozostawała kwota: 12.321,56 zł tytułem należności głównej, 315,73 zł tytułem odsetek umownych a okres od 3 sierpnia 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r., 250,48 zł tytułem odsetek od przeterminowanego zadłużenia za okres od 7 sierpnia 2018 r. do 25 listopada 2019 r., Natomiast do uregulowania całości zobowiązania wynikającego z umowy nr (...) pozostawała kwota 3.535,42 zł, tytułem należności głównej, 196,52 zł tytułem odsetek od przeterminowanego zadłużenia za okres od 14 listopada 2017 r. do 25 listopada 2019 r. Łącznie zobowiązanie do spłaty z tytułu obydwu umów pożyczek wynosiło 17.572,87 zł. (k. 1-4 i 12-17).

W dniu 18 grudnia 2019 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w uwzględnieniu żądania pozwu (k. 5).

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2020 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania tut. Sądowi po wniesieniu przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty.(k. 7/2)

W piśmie procesowym z dnia 5 maja 2020 r. strona powodowa wskazała, że łączna kwota do zapłaty wynosi 17.572,87 zł kapitalizując żądane odsetki do daty sporządzenia pisma (k. 15-17).

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2020 r. Sąd umorzył postępowanie. Postanowieniem z dnia 21 października 2020 r. w uwzględnieniu zażalenia powoda Sąd uchylił własne postanowienie o umorzeniu postępowania. (k. 45)

W piśmie z dnia 18 grudnia 2020r. strona powodowa podała, że na poczet umowy nr (...) pozwany dokonał wpłat w łącznej kwocie 11.000 zł a na poczet umowy (...) w kwocie 2.705 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany A. T. (2) wniósł o oddalenie powództwa. Wskazał na brak pewności co do żądanej przez stronę powodową kwoty z uwagi na wskazywanie różnej wartości przedmiotu sporu w poszczególnych pismach procesowych. Pozwany zarzucił również, że strona powodowa nie uwzględniła wszystkich dokonanych przez niego wpłat. (k. 51).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy umowy z dnia 10 listopada 2017 r. nr (...) powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 8.300 zł. Zgodnie z treścią umowy pozwany miał zwrócić powodowi kwotę pożyczki (8.300 zł) wraz z odsetkami (1.006,42 zł – 10% w stosunku rocznym), opłatą przygotowawczą (40 zł), prowizją (3.507,80 zł) oraz opłatą za elastyczny plan spłat (1.681,20 zł), łącznie 14.535,42 zł - w 75 tygodniowych ratach po 193,81 zł, z czego ostatnia wyrównawcza rata w kwocie 193,48 zł.

W dniu 3 sierpnia 2018 r. pozwany zawarł z powodem kolejną umowę pożyczki (nr (...)) na mocy której powód udzielił mu pożyczki w kwocie 8.500 zł. Pozwany miał zwrócić powodowi kwotę pożyczki (8.500 zł) wraz z odsetkami (1.062,29 zł – 10% w stosunku rocznym), opłatą przygotowawczą (40 zł), prowizją (4.017,99 zł) oraz opłatą za elastyczny plan spłat (1.722,01 zł), łącznie 15.342,29 zł - w 75 tygodniowych ratach po 204,57 zł (ostatnia wyrównawcza rata w kwocie 204,11 zł).

Stosownie do treści obu umów w ramach „Elastycznego planu spłat”, pozwanemu przysługiwały: okresowa przerwa w spłacie (polegająca na uprawnieniu do odroczenia terminu spłaty od 1 do 4 rat wynikających z pierwotnego harmonogramu określonego w umowie bez podania przyczyny) i gwarancja zniesienia obowiązku spłaty (polegająca na tym, że w przypadku zgonu pożyczkobiorcy w trakcie trwania umowy, pożyczkodawca zwalniał pożyczkobiorcę z długu w odniesieniu do jakichkolwiek jeszcze nie zapłaconych na dzień zgonu zobowiązań wynikających z umowy).

W przypadku opóźnienia w zapłacie pożyczkodawca mógł naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia w wysokości ostatniej aktualnej rocznej stopy oprocentowania pożyczki, powiększonej o 4 punkty procentowe, jednak nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c.

Roczna stopa oprocentowania umowy pożyczki była stała w okresie obowiązywania umowy. Wysokość rocznej stopy oprocentowania pożyczki miała ulec obniżeniu do aktualnej wysokości stopy odsetek maksymalnych w przypadku obniżenia wysokości stopy odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ k.c. poniżej aktualnej wysokości rocznej stopy oprocentowania pożyczki. W umowach zastrzeżono, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą kwoty równej co najmniej dwóm pełnym ratom pożyczki, pożyczkodawca ma prawo wezwać pożyczkobiorcę do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, a przypadku braku zapłaty mógł wypowiedzieć umowę w terminie 30 dni od doręczenia wezwania do zapłaty. Wezwanie do zapłaty mogło być dokonane za pośrednictwem telefonu, poczty elektronicznej, sms-a lub listem poleconym.

Podstawą zawarcia przedmiotowych umów były wcześniej złożone wnioski pozwanego, w treści których pozwany oznaczył wnioskowane kwoty pożyczek, termin spłaty, wskazał też swoje miesięczne dochody i wydatki.

Dowód: umowa pożyczki nr (...) – k. 23-25, wniosek o udzielenie pożyczki nr (...) – k. 26-27, umowa pożyczki nr (...) – k. 28-30, wniosek o udzielenie pożyczki nr (...) – 31-32

Pozwany nieterminowo spłacał raty. Pismem z dnia 14 sierpnia 2019 r. strona powodowa wypowiedziała pozwanemu obie zawarte umowy pożyczki wskazując, iż mimo wezwań do zapłaty pozwany nadal nie uregulował zaległych rat.

Pismem z dnia 27 września 2019 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty łącznie kwoty 16.289,22 zł tytułem z tytułu zwartych umów pożyczki. Pismem z dnia 5 maja 2020 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 3.944,45 zł tytułem zaległości w spłacie pożyczki nr (...) i kwoty 13.628,42 zł tytułem zaległości w spłacie pożyczki nr (...).

Na poczet umowy nr (...) pozwany A. T. (2) wpłacił łącznie kwotę 11.000 zł, natomiast na poczet umowy nr (...) - łącznie kwotę 2.705 zł.

Dowód: historia spłat – k. 20-22, wezwania do zapłaty – k. 18, 33, tabela odsetek karnych – k. 19, wypowiedzenie umowy – k. 34, pokwitowania wpłat – k. 52-56

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy przedłożonych przez strony dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości sądu, nie była też kwestionowana przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Łączące strony umowy są umowami o kredyt konsumencki stosownie do zapisów ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Taką umową jest bowiem umowa pożyczki określona w art. 720 § 1 k.c. zawarta przez konsumenta z przedsiębiorcą.

Umowy pożyczki zostały skutecznie wypowiedziane a roszczenie powoda stało się wymagalne. Roszczenie nie jest przedawnione.

Pozwany jest konsumentem co zobowiązuje sąd do dokonania oceny roszczenia wynikającego z zawartej z przedsiębiorca umowy również w świetle przepisów o ochronie konsumentów, w tym szczególnie art. 385¹ – 385³ k.c.

Takie działanie jest zgodnie z polityką prokonsumencką, wynikającą również z prawa wspólnotowego, gdzie wymaga się od Sądu, przed którym toczy się spór między konsumentem, a przedsiębiorcą, badania z urzędu, czy postanowienia umowy mają nieuczciwy charakter. Dokonanie takiego badania ma zniwelować brak równowagi między konsumentem

a przedsiębiorcą (art. 7 ust. 1 dyrektywy r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 września 2018 roku, sygn. C—176/16).

Sąd miał na uwadze, że pozaodsetkowe koszty kredytu w niniejszej sprawie, mieściły się w wyznaczonej maksymalnej granicy określonej w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12.05.2011r. Nie można jednak przyjąć, że ustawodawca dopuszcza za każdym razem naliczanie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu. Fakt, że zakreślił ramy maksymalne tych kosztów, nie stanowi dostatecznej i wystarczającej podstawy do każdorazowego ich naliczania w takiej właśnie wysokości. Wprowadzenie tej regulacji było podyktowane ochroną konsumenta i na takiej płaszczyźnie należy ją interpretować. Należy w tym miejscu przywołać wyrok z 26 marca 2020 r. w sprawie C-779/18, w którym Trybunał Sprawiedliwości UE wskazał, że z zakresu zastosowania dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich wyłączone są przepisy odzwierciedlające bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze. W ocenie Trybunału art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim nie wydaje się być tego typu przepisem (ostateczną ocenę pozostawiając sądowi krajowemu), gdyż sam w sobie określa praw i obowiązków stron umowy, lecz poprzestaje na ograniczeniu ich swobody ustalania pozaodsetkowych kosztów kredytu powyżej pewnego poziomu. Powyższe nie stoi zatem na przeszkodzie, by sąd krajowy zbadał, czy warunek umowy jest nieuczciwy, nawet jeśli przewidziane w umowie koszty kredytu nie przekraczają ustawowego limitu. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 3 września 2020 r. C-84/19) artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 zmienionej dyrektywą 2011/83 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowy dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., aby można było uznać klauzulę za abuzywną, muszą zostać spełnione łącznie cztery przesłanki: umowa musi być zawarta z konsumentem, postanowienia tej umowy nie zostały uzgodnione z konsumentem w sposób indywidualny, a ponadto kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, co jednak nie dotyczy głównych świadczeń stron, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Podobną sankcję przewiduje art. 58 k.c. zgodnie z którym czynność prawna sprzeczna z prawem, mająca na celu obejście prawa lub sprzeczna z zasadami życia społecznego jest nieważna, a jeżeli nieważnością dotknięta jest tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Za niezgodnione indywidualnie z konsumentem uważa się te postanowienia umowy, na których treść nie miał on rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 3 i 4 k.c.).

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi, więc o działanie potocznie określane, jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r, VI ACa 771/10). Rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie „rażąco” należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 14 września 2011 r, VI ACa 291/11). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 14 grudnia 2010 r, VI ACa 487/10).

Umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem.

Umowy pożyczki zawarte przez strony zostały spisane na standardowo stosowanym przez stronę powodową formularzu, a pozwany nie miał realnego wpływu na brzmienie poszczególnych zapisów umów, co jasno wynika z formy i treści tych dokumentów.

Zdaniem Sądu postanowienia obu umów w zakresie kosztów „Elastycznego planu spłaty” są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy pozwanego jako konsumenta. Faktycznie suma pozaodsetkowych kosztów pożyczki nie przekracza limitu obliczanego na podstawie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim ale „Elastyczny plan spłat”, za który strona powodowa naliczyła opłaty, niósł dla pożyczkobiorcy w istocie niewielkie korzyści a dla pożyczkodawcy zupełnie nieodpowiadające tym korzyściom przysporzenie. Zdaniem Sądu nie sposób uznać, aby realną korzyść dla pozwanego mogło stanowić prawo do bezpłatnego odroczenia terminu płatności od jednej do czterech rat, zwłaszcza, że z uprawnienia tego pożyczkobiorca mógł skorzystać wyłącznie jednokrotnie w całym okresie kredytowania, nadto odroczone raty podlegały spłaceniu w dodatkowym okresie kredytowania. Ponadto opłaty zostały naliczone niezależnie od tego, czy pożyczkobiorca faktycznie skorzysta z odroczenia spłaty, nie wskazano też żadnych kryteriów ustalenia wysokości tych opłat. Korzyści wynikające z „elastycznego planu spłaty” były zatem dla konsumenta wyłącznie iluzoryczne a świadczenia stron nie były ekwiwalentne.

W ocenie Sądu naliczone z tytułu elastycznego planu spłat opłaty były w istocie dodatkowym zyskiem dla pożyczkodawcy. Dla pożyczkobiorcy nie przedstawiały bowiem realnych korzyści odpowiadających wartości narzuconej opłaty.

Sąd uznał postanowienia umowne w zakresie opłat za elastyczny plan spłaty za niedozwolone i jako takie niewiążące pozwanego.

Odnosząc się z kolei do zarzutów pozwanego stwierdzić należy, że analiza zapisów sporządzonej przez powoda „Historii spłat” prowadzi do wniosku, że uwzględnione zostały wszystkie wpłaty wynikające z przedłożonych przez pozwanego dokumentów (dowodów wpłat i pokwitowań wpłat). Ciężar wykazania, że pozwany dokonał jeszcze innych wpłat spoczywa, zgodnie z art. 6 k.c., na pozwanym. Pozwany nie wykazał by takich wpłat dokonał.

Zarzut pozwanego odnośnie braku pewności co do żądanej przez stronę powodową kwoty z uwagi na wskazywanie różnej wartości przedmiotu sporu w poszczególnych pismach procesowych okazał się również niezasadny. Strona powodowa wskazała, iż różnica wynika z naliczenia dalszych odsetek tj. po dniu wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Mając na względzie, że pozwany z tytułu umowy pożyczki nr (...) zobowiązał się do zwrotu 8.300 zł, tytułem kwoty pożyczki, opłaty przygotowawczej w kwocie 40 zł, prowizji w kwocie 3.507,80 zł, odsetek umownych w kwocie 1.006,42 zł, do kwoty tej należy dodać naliczone odsetki karne w kwocie 196,52 zł, co daje łącznie kwotę 13.050,74 zł. po uwzględnieniu dokonanych przez pozwanego wpłat w łącznie kwocie 11.000 zł, daje to kwotę 2.050,74 zł, która pozostaje do zapłaty z tytułu ww. umowy. Odnośnie do umowy pożyczki nr (...), pozwany zobowiązał się do zwrotu kwoty kapitału w wysokości 8.500 zł, opłaty przygotowawczej w kwocie 40 zł, prowizji w kwocie 4.017,99 zł, odsetek umownych w kwocie 1.062,29 zł, do kwoty tej należy dodać naliczone odsetki karne w kwocie 250,48 zł, co daje łącznie kwotę 13.870,76 zł, od kwoty tej należało odjąć dokonane przez pozwanego wpłaty w wysokości 2.705 zł, co dało kwotę 11.165,76 zł, która pozostaje do zapłaty z tytułu ww. umowy.

Łącznie Sąd uwzględnił roszczenie do kwoty 13.216,50 zł (2.050,74 zł plus 11.165,76 zł) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 listopada 2019 r. (daty wniesienia pozwu) do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Na koszty procesu złożyły się poniesione przez stronę powodową koszty:

- 250 zł tytułem opłaty od pozwu,

- 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (§ 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynność radców prawnych Dz.U.2018.265 t.j.),

- 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

czyli łącznie 3.867 zł. Ponieważ strona powodowa wygrała sprawę w ok. 80 % . Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 3.093 zł (80 % z 3.867 zł.).